

Vyplatí se začínat od malých kroků

Kasia Szewczyk: Tomáši, dá se říct, že jsi Čechem s netypickými zájmy. Jedním z nich je polština. Od listopadu 2012 organizuješ v Dobrovolnickém centru Krajské nemocnice Liberec kurz polštiny pro zaměstnance. Kde se vzal takový nápad?

Tomáš Hendrych: K tomu mě přivedly dva hlavní důvody. Za prvé si myslím, že Češi a Poláci, přestože jsou sousedé, se znají opravdu málo. Lekce jsou dobrým způsobem, jak aspoň trochu přispět ke změně. Za druhé, jsem chtěl zorganizovat něco netypického, ale také užitečného pro lidi pracující v naší nemocnici. Od kolegů z jedné pražské nemocnice jsem se dozvěděl, že tam pořádají kurzy angličtiny. Podle mého názoru angličtina se stává přespříliš dominantní a jazyk sousedů téměř neznáme.

Na co ses chtěl nejmíc během lekcí zaměřit?

Hlavně na gramatiku a slovní zásobu. Účastníci kurzu navrhli, abychom se věnovali též slovní zásobě z oblasti medicíny. Kromě toho bych chtěl, aby naše setkávání byla příležitostí k hlubšímu poznání polské kultury, historie a geografie.

Od určité doby v rámci svých aktivit na Evropské dobrovolné službě v Liberci s tebou spolupracuji při realizaci lekcí. Spolu je tvoříme, vybíráme materiál tak, aby, jak jsi řekl, vyučování přispívalo též k poznávání Polska. Zajímá mě, jakým způsobem jsi organizoval lekce před tím?

Když jsem dostal napád pořádat kurz polštiny, obrátil jsem se nejprve na vaši organizaci – Liberckou občanskou společnost, kde mi jako lektora nabídli Damiana. Doposud mi s výukou pomáhala již pěkná řádka lidí. Na začátku to byl právě Damian, potom polští studenti z University Nisa a nakonec se objevily dvě evropské dobrovolnice ty a Kinga. Jako vánoční dárek jsem dostal učebnici polštiny pro samouky. Začal jsem se učit sám a následně připravovat lekce pro své kolegy.

Proč se lidé z tvého kurzu chtějí učit polštinu. Mohou ji využít při práci nebo v osobních kontaktech s Poláky?

Myslím, že je to podobně jako u mě. V nemocnici je možné Poláky potkat, a tak znalost polštiny může pomoci při základní komunikaci. Na naše lekce chodí zhruba 4 až 5 lidí. Jsou to zaměstnanci nemocnice. Učí se jazyk, protože žijeme blízko polské hranice. Máme poměrně dobré dopravní spojení. Poláci k nám občas jezdí na lyže. Je dobré znát jazyk souseda, alespoň základy. Když se Češi a Poláci setkají, mohou mluvit polsky nebo česky. Setkání se tak může stát teplejší.

Všichni, kdo se do kurzu polštiny přihlásili, začínali s výukou jako začátečníci. Předpokládám, že největším problémem je gramatika.

Určitě, ale domnívám se, že velké problémy dělají i taky slovíčka. Je hodně takových, která se piší a vyslovují podobně, ale mají naprosto odlišný význam. Jisté problémy nám dělá také výslovnost hlásek *ą, ę, dź, dź* a několika dalších.

Vím, že jsi už několikrát v Polsku byl. Jaké místa jsi navštívil?

Ano, byl jsem tam, ale málo. Viděl jsem např. Krkonoše, Bogatyni, Frombork a Gdaňsk. Máte hezkou přírodu, krásné moře. Moc bych chtěl navštívit Sloviňský národní park. Myslím si, že je neobyčejný. Dlouhou dobu jsem nebyl u moře, tak by to byla příležitost opět ho spatřit.

A bylo něco, co Tě překvapilo nejvíc?

Překvapilo mě, že máte hodně nových kostelů. Je z toho patrný váš katolicismus a jiný přístup k víře než u nás. Překvapilo mě taky slovo sklep, když jsem ho viděl na ulicích. U nás to znamená piwnica.

Říkal jsi, že výuka polštiny ovlivnila i tvůj zájem o polskou kulturu.

Ano, polský jazyk mě přiměl více se o Polsko zajímat. Myslím si, že Polsko je velmi atraktivní země. Čtu knížky o polské historii, o polských kráľích. Nedávno jsem četl kapitolu o Varšavském povstání a Katyni. Mám rád skupinu Brathanki.

Pokud mluvíme o polsko-českých vztazích. Hodně Poláků má moc rádo vaši kulturu. Máme dokonce zvláštní termín pro příznivce vašeho státu – čechofil. U vás zřejmě mnoho polonofilů nebude. Mně se zdá, že vás asi moc nezajímáme. Kdysi byla překážkou vláda komunistů. Teď je bariérou mimo jiné i váš nedostatek chuti Polsko více poznávat. Kde si myslíš, že se tato disproporce vzala?

Těž si myslím, že my jsme u vás více oblíbeni, než jste vy u nás. Osobně si pamatuji 80. léta, kdy polsko-česká hranice dost vzájemnému kontakt bránila. Od pádu hraničních zábran uplynulo 25 let, asi to je ještě krátká doba na to, aby se dobré vztahy vybudovaly. Říkalo se, že tato hranice byla velmi bedlivě střežena i přes to, že jsme bývali „socialistickými bratry“.

A také možná dnes chybí osvěta. Neznáme vaše spisovatele, hudebníky, knihy (samozřejmě kromě těch nejvýznamnějších). Nemluvíme o vás ve školách. Češi se zřejmě více zajímají o jiné země než o Polsko. K vám jedou nanejvýš nakupovat, protože je tam levněji. Na dovolenou jezdíme raději do Chorvatska či Itálie. Myslím si, že člověk musí sám chtít překročit hranice, jako já. Když jsem byl naposledy v Polsku, uvědomil jsem si, že vás vůbec neznám, a to bydlíme tak blízko sebe.

Kdybys měl popsat ve stručnosti polsko-české vztahy, jaké podle Tebe jsou?

Setkal jsem se s velmi málo Poláky, takže nemohu zobecňovat. Mohu říci, že moje osobní kontakty s Poláky a Polskem jsou výtečné. Seznámil jsem se s několika sympatickými a ke spolupráci otevřenými Poláky, přečetl jsem několik knih o Polsku, viděl jsem řadu krásných míst u vás a učím se polsky. Mám z toho velmi dobrý pocit.

Možná existuje nějaký návod, jak v Čechách probudit větší zájem o jejich severní sousedy.

Možná takový český Mariusz Szczygieł, který by podobně poutavým stylem psal o vás? Myslím si, že velmi prospěšné je i to, že se setkávají malé polsko-české skupiny a tráví spolu příjemné chvíle. Vyplatí se začít od malých iniciativ a dělat postupné třeba i menší kroky vpřed.